

váním, než udáním u vrchnosti; že udání bylo pravdivým, obžalovaný ve zmateční stížnosti sám tvrditi si netroufá.

Po subjektivní stránce předpokládá zločin §u 209 tr. zák. toliko pachatelovo vědomí, že skutková tvrzení, zakládající křivé udání neb obvinění, jsou nepravdivými (nesprávnými); další zlý úmysl (přesněji záměr) se nepředpokládá. Ono vědomí stěžovatele jest v rozhodovacích důvodech soudu své stolice zjištěno a nebylo by vyloučeno ani tvrzeným účelem podané stížnosti; neboť toho účelu mohl se stěžovatel domáhati též bez oněch projevů, pro které — jak uvedeno — nabyli obsah podání povahy křivého nařknutí ze zločinu. Pro toto vědomí stěžovatelovo a pro skutečnost, že se obvinění stalo udáním u vrchnosti, vymyká se křivé nařknutí soudce ze zločinu zneužití moci úřední z rámce pouhého přestupku §u 487 tr. zák., který předpokládá, že obviňování ze zločinu nešlo tak daleko, by nabylo vlastností předpokládaných v §u 209 tr. zák.; právní posouzení zjištěného skutku prvním soudem vyhovuje správnému použití zákona a stížnost jest bezdůvodnou, pročež byla zamítnuta.

Čís. 2117.

151

Manžel jako zákonný zástupce své manželky jest oprávněn vystupovati za ni jako soukromý obžalobce neb účastník (§§y 46, 50 tr. ř., § 495 odstavec druhý tr. zák.); jest jí však volno, připadající jí procesní úlohu vykonávati osobně.

Nedochází-li hned k vynesení rozsudku, není závady, by stíhání nově přibylého skutku nebylo zahájeno bez předchozí výhrady ve smyslu druhého odstavce §u 263 tr. ř.

Výši nákladů zastupování soukromého obžalobce nelze určit z moci úřední, nýbrž podle třetího odstavce §u 393 tr. ř. a zákona ze dne 11. prosince 1923, čís. 4 sb. z. a n. z roku 1924 jen k návrhu oprávněného.

(Rozh. ze dne 3. října 1925, Zm II 431/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Olomouci ze dne 27. prosince 1924 byl porušen zákon v ustanoveních §§ů 46, 50, 263 a §u 393 tr. ř. ve znění zákona ze dne 11. prosince 1923, čís. 4 s. z. a n. z roku 1924 a §u 495 tr. zák.

D ů v o d y:

František H. podal jako zákonný zástupce své manželky Marie H-ové u okresního soudu v Šumperku na Terezii N-ovou obžalobu pro přestupek urážky na cti, spáchaný prý tím, že Terezie N-ová dne 20. května 1924 vyplázla veřejně na Marii H-ovou jazyk. Marie H-ová, slyšena byvši při hlavním přelíčení dne 3. června 1924 jako svědkyně, potvrdila žalobní děj. Dále slyšen byl svědek devítiletý Alois L., po jehož výslechu obžalovaná Terezie N-ová podotkla podle obsahu protokolu o hlavním líčení, že svědek jest naveden; František a Marie H-ovi v tom směru prohlášení

u hlavního líčení neučinili. Hlavní líčení dne 3. června 1924 bylo odročeno a dne 5. června 1924 došla okresního soudu v Šumperku další obžaloba Františka H-a, který jménem svým a své manželky žádal za potrestání Terezie N-ové proto, že se po výslechu svědka Aloise L-a vyjádřila, že kluk je od nich naveden, ježto k nim chodí pro mléko. Po novém hlavním líčení, konaném o obou soukromých obžalobách, byla rozsudkem okres. soudu v Šumperku ze dne 25. září 1924 uznána Terezie N-ová vinnou přestupkem proti bezpečnosti cti podle §§ů 487 a 491 tr. zák. a odsouzena podle §u 493 tr. zák. s použitím §§ů 261, 260 b), 267 tr. zák. bezpodmínečně k peněžitě pokutě 200 Kč, v případě nedobytnosti do vězení na 48 hodin, zostřeného tvrdým ložem a podle §u 389 tr. ř. k náhradě nákladů na řízení trestní, obzvláště k náhradě 214 Kč za právní zastupování. K odvolání obžalované co do viny krajský jako odvolací soud v Olomouci rozsudkem ze dne 27. prosince 1924 změnil rozsudek prvního soudu v ten smysl, že osvobodil obžalovanou podle §u 259 čís. 3 tr. ř. od obžaloby pro přestupky §§ů 487, 491 tr. zák. a odsoudil soukromého obžalobce podle §§ů 389, 390 tr. ř. k náhradě nákladů na trestní řízení první a druhé stolice, jmenovitě 436 Kč k rukám obžalované za právní zastupování. V odůvodnění rozsudku uvádí odvolací soud, že obžalobu pro urážku na cti pro přestupek §u 491 tr. zák. podal František H. jako zákonný zástupce své manželky, a že podle ustanovení §u 495 tr. zák. má nastati potrestání v případech §§ů 487 až 494 tr. zák. toliko k žádosti strany uražené. Uvádí-li druhý odstavec §u 495 tr. zák., že, směřoval-li útok proti pověsti zemřelého, jsou příbuzní, mezi nimi i manžel, oprávněni v určité lhůtě podati obžalobu, vychází prý z tohoto ustanovení (úsudkem z opaku), že manžel za živobytí svéprávné manželky k podání soukromé obžaloby oprávněn není. Tomu prý nebrání ustanovení obecného zákoníka občanského (§§y 91, 1034, 1238), že manžel jest oprávněn, manželku ve všech věcech zastupovati, ježto toto zastupování může se vztahovati pouze na věci občanské, nikoli však na trestní zákon, jenž vyšel o mnoho let později, než občanský zákon. Pokud se týče urážky na cti, spáchané výrokem při hlavním přelíčení, učinil prý sice soukromý obžalobce ve lhůtě třídní §u 263 tr. ř. návrh na potrestání, avšak tento návrh nestačí, ježto podle §u 263 odstavec druhý tr. ř. se vyžaduje, by obžalobce si vyhradil samostatné stíhání pro tento nový čin, čehož však obžalobce podle obsahu protokolu o hlavním přelíčení neučinil, tak že nemůže žádati o stíhání pro tento čin.

Rozhodnutí krajského soudu spočívá ve třech směrech na názoru právně mylném. Podle §u 495 tr. zák. děje se ovšem vyšetřování a potrestání urážek na cti podle §§ů 487 a 494 tr. zák. jen k žádosti strany uražené, leč tím není řečeno, že pouze osobním zákročením uraženého urážka na cti jest stíhatelnou a že tím jest vyloučeno veškeré zastupování uraženého. § 50 tr. ř. výslovně stanoví, že soukromý obžalobce a zákonný jeho zástupce může svou věc vésti sám nebo svým zmocněncem. Zda manžel jest zákonným zástupcem své manželky, jest v nauce sporno. Lohsing (Strafprozesrecht) kloní se k mínění, že zákonným zástupcem není, nýbrž že jest jen povinen svou manželku zastupovati, když ho o to požádá. Storch (řízení trestní a článek v časopise »Grünhuts Zeitschrift sv. XVI. str. 386 Beiträge zur Lehre von der Parteivertretung«) zastává

naproti tomu názor, že manžel jako zákonný zástupce své manželky jest oprávněn vystupovati za ni jako soukromý obžalobce (účastník), že jest jí však volno, připadající jí procesní úlohu po případě i osobně vykonávati. Zrušovací soud sdílí mínění posléz uvedené. Podle §u 91 obč. zák. jest manžel povinen, zastupovati svou manželku ve všech případnostech. Tomu lze jen rozuměti tak, že jednak může manželka žádati, by jí manžel ve všech případnostech zastupoval, jednak, že jest manžel oprávněn žádati, by byl za zástupce své manželky pokládán a by s ním jako s jejím zástupcem bylo jednáno, dokud manželka nezřídí jiného zástupce a ani sama se nezastupuje. (Krasnopolski Familienrecht str. 86). O oprávnění Františka H-a, zastupovati svou manželku, lze v tomto případě pochybovati tím méně, když Marie H-ová, byvši při hlavním přelíčení o soukromé obžalobě jako svědkyně slyšena, nijak neprojevila nesouhlasu s podáním obžaloby, z čehož dlužno usuzovati, že mlčky schválila podání obžaloby a zastupování manželovo. Ustanovení §u 495 odstavec druhý tr. zák. nedotýká se vůbec zastupitelského práva manželova; má jen ten význam, že po smrti manžela může pozůstalý manžel z vlastního práva na ochranu pověsti zemřelého zahájiti proti urážejícímu trestní řízení. Tím se stávají vratkými důsledky, jež krajský soud vyvozuje z tohoto ustanovení co do zastupitelského oprávnění manželova.

Další porušení zákona spočívá v nesprávném použití §u 263 tr. ř. Dle tohoto zákonného ustanovení jest jen tehdy potřebí si vyhraditi samostatné stíhání pro nový čin, když obžalovaný v případě, uvedeném v prvním odstavci §u 263 tr. ř. k tomu nesvolil, by ihned byl souzen, nebo když nemůže býti souzen proto, že je k tomu třeba pečlivější přípravy, nebo když soud k souzení o nově přibylém skutku není příslušný. Jen v těchto přesně stanovených případech má býti obžalobci, žádá-li za to, zůstaveno právo k zvláštnímu stíhání skutku přibylého. Odporovalo by totiž zásadnímu ustanovení §u 56 tr. ř., kdyby nový čin zůstal nesouzen a nebylo rozhodnuto zároveň o všech sbíhajících se trestných činech. Nedochozí-li však ihned ku vynesení rozsudku, není závady, by stíhání skutku nově přibylého nebylo zahájeno bez předchozí výhrady.

Třetí porušení zákona týká se útrat. Krajský jako odvolací soud stanovil též výši nákladů na řízení trestní, jež má obžalobce obžalované hraditi, ačkoliv obžalovaná, která sice před vynesením rozsudku prvním soudem žádala náhradu útrat zastupování, těchto ani v první stolici ani později nespécifikovala a zejména nežádala ani náhrady nákladů na řízení odvolací. I když podle §u 390 tr. ř. soud odvolací uložil v důsledku svého stanoviska obžalobci náhradu nákladů na řízení trestní, zejména za zastupování obžalované, nemělo se určení výše této náhrady státi z moci úřední, nýbrž podle §u 393 odstavec třetí tr. ř. a podle zákona ze dne 11. prosince 1923, čís. 4 Sb. z. a n. z roku 1924 měl soud výši těchto nákladů určití na návrh oprávněného.

Čís. 2118.

Již tím, že zaměstnavatel vyplácí svým zaměstnancům mzdu o nemocenský příspěvek zmenšenou, si dotyčné částky ze mzdy sráží a dopouští se zpronevěry (§ 183 tr. zák.), neodvede-li je nemocenské pokladně.